

مرزبانان از فرهنگ

عاشورا

محمود مهدی پور

- امت اسلامی سه وظیفه بزرگ بر عهده دارد:
۱. شناخت فرهنگ حسینی؛
 ۲. ابلاغ فرهنگ حسینی؛
 ۳. اجرای فرهنگ حسینی.
- فرهنگ حسینی چیزی جز اسلام ناب محمدی و فرهنگ ناب علوی نیست. اسلام راستین و دین قیم الهی یک حقیقت بیش تر نیست. مجموعه رهنمودهای خدایی برای زندگی برتر و سعادت جاوید انسانی است. رهنمودهایی که در قرآن و سنت نبوی گرد آمده و عترت پیامبر ﷺ بهتر از هر کسی آن را می شناسند و تفسیر می کنند. پیشوایان اهل بیت علیهم السلام مفسران و مبلغان و بزرگترین مدافعان احکام الهی و مجریان منصوص و منصوب از سوی رسول خدایند. پیامبر اعظم صلی الله علیه و آله، امیر مؤمنان و دیگر پیشوایان معصوم را برای تداوم فرهنگ قرآن و اسلام، به امت اسلامی معرفی کرد و بارها جایگاه علمی، اخلاقی و اجتماعی آنان را به مردم یادآور گردید؛ به ویژه در حجة الوداع و غدیر خم که جانشین شایسته پیامبر در حضور دهها هزار نفر معرفی شد؛ ولی با تحولات سیاسی پس از پیامبر، زمام امور اجتماعی مسلمانان در دست

عنوان خلیفه مسلمانان بر کرسی قدرت نشاندند و بدین‌گونه تمام زحمات پیامبر در خطر تباهی بود. قیام عاشورا، بزرگ‌ترین دفاع از بعثت نبوی و بلندترین فریاد در برابر احیای فرهنگ جاهلیت بود؛ دفاعی که توسط سرور جوانان بهشت رهبری شد. و عاشورا مولود این قیام تاریخی است. سید الشهداء فرمود: وقتی شخصی چون یزید زمامدار شود، با اسلام باید خداحافظی کرد! «وَعَلَى الْإِسْلَامِ السَّلَامُ إِذْ قَدْ بَلَّيْتَ الْأُمَّةَ بِرَاعٍ مِثْلِي يَزِيدًا»^۱

اگر امروز از شناخت فرهنگ حسینی سخن می‌گوییم به معنای شناخت قرآن و اسلام با تفسیر سید الشهداء و برداشت عترت علیهم‌السلام است. بدون تردید زندگی و اندیشه سرور جوانان بهشتی اسوه زندگی اسلامی است. شناخت فرهنگ عاشورا و معرفی آن به جامعه و تلاش برای اجرای آرمانها و اهداف حسینی وظیفه هر مسلمان و هر انسان عدالتخواه و فضیلت‌گراست. روحانیت و مبلغان

ناشایستگان قرار گرفت و سرانجام، معاویه بر جایگاه رهبری امت اسلامی تکیه زد. و قطار امت اسلامی از خط نبوی و علوی خارج شد و بر ریل اموی قرار گرفت. و این تغییر مسیر که برای برخی در آغاز چندان محسوس نبود، هر روز از اهداف و آرمانهای الهی و خط‌مشی ترسیم شده از سوی رسول خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم فاصله گرفت و زاویه انحراف بیش‌تر و بیش‌تر شد تا اینکه بتدریج جامعه اسلامی از اسلام و قرآن دور‌تر گردید. و ناآگاهی توده‌های مردم و «سازش و سکوت و ترس و یأس» خواص امت، فضایی پدید آورد که اسلام و قرآن و دستاوردهای بعثت نبوی در خطر نابودی و انهدام کامل قرار گرفت.

ابو سفیان و باند تبه‌کار اموی، اسلام نیاوردند؛ ولی در برابر اقتدار پیامبر تسلیم شدند و خود را مسلمان نشان دادند. پس از رحلت آن بزرگوار، با نفوذ در ساختار حکومت نبوی سرانجام دولت اسلام را در جهت مصالح و منافع شخصی خویش مصادره کردند و معاویه و یزید را به

۱. بحار الانوار، علامه مجلسی، مؤسسة الوفاء بیروت، لبنان، ۱۴۰۴ ه. ق، ج ۴۴، ص ۳۲۶.

گرامی، در خط مقدم این سه وظیفه بزرگ قرار دارند.

روحانیت، مرزبان فرهنگ عاشورا است و موفقیت در این رسالت الهی، بدون این سه اقدام امکان پذیر نیست.

«شناخت»، «ابلاغ» و «اجرا»، شرط موفقیت در هر اقدام اجتماعی است. «امام حسین شناسی» و «عاشورا پژوهی»، نشر و گسترش فرهنگ عاشورایی و تلاش برای اجرای اهداف و آرمانهای حسینی، راه فلاح و نجات بشریت امروز و فردا است.

حسین علیه السلام عصاره اسلام و تندیس قرآن است، اهل بیت علیهم السلام و به ویژه حضرت سید الشهداء چراغ پرفروغ زندگی اسلامی و کشتی نجات جامعه بشری هستند. حدیث سفینه را به یاد آوریم که نجات بخش جهان بشریت فرمود: «أَهْلُ بَيْتِي كَسْفِينَةُ نُوحٍ مَنْ رَكِبَهَا نَجَى وَمَنْ تَخَلَّفَ عَنْهَا غَرِقَ»^۱ اهل بیت من مانند کشتی نوح هستند که هر کس در آن قرار گیرد نجات می یابد و هر کس وارد آن نشود، غرق می گردد.»

در مورد دیگر فرمود: «مَنْ أَحَبَّ أَنْ يَرْكَبَ سَفِينَةَ النِّجَاةِ وَيَسْتَمْسِكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَى وَيَتَّصِمَ بِحَبْلِ اللَّهِ الْمَتِينِ فَلْيُؤَالِ عَلِيًّا بَعْدِي وَلْيُعَادِ عَدُوَّهُ وَلْيَأْتُمْ بِالْأَيِّمَةِ الْهُدَاةِ مِنْ وَلَدِهِ فَإِنَّهُمْ خُلَفَائِي وَأَوْصِيَائِي وَحُجَجُ اللَّهِ عَلَى الْخَلْقِ بَعْدِي وَسَادَةُ أُمَّتِي وَقَادَةُ الْآتِقِيَاءِ إِلَى الْجَنَّةِ حِزْبُهُمْ حِزْبِي، وَحِزْبِي حِزْبُ اللَّهِ وَحِزْبُ أَعْدَائِهِمْ حِزْبُ الشَّيْطَانِ»^۲ هر کس دوست دارد بر کشتی نجات سوار شود و دستگیره مستحکم را بگیرد و به حبل الله استوار چنگ زند، باید پس از من رهبری علی را بپذیرد و با دشمن او دشمن باشد و به امامان هدایتگر از فرزندان او اقتدا نماید، آنان جانشینان، اوصیای من و حجت‌های خدایی بر خلق پس از من هستند. آنان مهتران امت من و پیشتازان پارسایان بسوی بهشت‌اند. حزب آنان حزب من و حزب من حزب الله است. و حزب دشمنان علی علیه السلام و امامان پس از او حزب شیطان است.

۱. وسائل الشیعه، سی جلدی، آل البيت علیهم السلام.

ج ۲۷، ص ۳۴.

۲. امالی صدوق، تحقیق مؤسسة البعثة، قم، ج

۱۴۱۷، ص ۷۰.

امروز برنامه‌ریزی در سه سطح برای برگزاری هر چه بهتر آئینهای عاشورایی ضرورت دارد:

۱. برنامه‌ریزی کلان نظام اسلامی، برای هدایت و حمایت از معرفت و شور عاشورایی و مراسم حیات‌بخش حسینی.

۲. برنامه‌ریزی نهادهای میانی همچون سازمان تبلیغات اسلامی و دفتر تبلیغات اسلامی و سازمان اوقاف و نهادهای همکار و همسو در جهت شناخت و اعزام عادلانه مبلغان متناسب با تواناییهای مبلغ و نیازهای اجتماعی.

۳. برنامه‌ریزی مبلغان هر شهر و بخش و روستا و مشاوره آنان با یکدیگر برای چگونگی استفاده از برکات عاشورای حسینی.

با برنامه‌ریزی و همفکری می‌توان مراسم حسینی را به بزرگ‌ترین «دانشگاه اسلام‌شناسی» تبدیل کرد.

حفظ انگیزه الهی تبلیغ و اجتناب از اهداف و نیات کوچک شخصی و دنیاطلبانه و جناحی، مبارزه با دروغها

بدون رهبری الهی دستیابی به کشتی نجات و عروة الوثقی و حبل الله استوار مقدور نیست.

ماه محرم و دیگر ایام تبلیغی فرصتی الهی است تا نسلهای جدید با فرهنگ اسلام بهتر و بیش‌تر آشنا شوند و نسلهای کهن ایمان خویش را طراوت بخشند.

محرم، ماه تبلیغ، ماه بیداری، ماه عزاداری، ماه تقویت غیرت دینی، ماه دفاع از اسلام و مسلمانی و ماه تجدید مصائب حسینی، ماه درس‌آموزی از جبهه حق‌گرایان و ماه عبرت‌گیری از اردوگاه باطل‌گرایی است. ماه محرم، فرصتی الهی است تا پیر و جوان و خرد و کلان و مرد و زن جامعه اسلامی گرد مشعل پرنور حسینی جمع آیند، و گامهایی بلند به سوی شناخت عمیق‌تر و دقیق‌تر و ابلاغ فرهنگ عاشورا به دیگران و اجرای اهداف و آرمانهای حسینی بردارند.

برنامه‌ریزی برای مراسم حسینی
بهره‌گیری از مراسم حسینی بدون اخلاص و برنامه‌ریزی و تلاش و کوشش جمعی امکان‌پذیر نیست.

عاشورا، فرصت تملق و مداحی این و آن نیست، روز پرده برداری از سیمای نورانی مظلوم ترین چهره تاریخ است. عاشورا، روز سرگرمی و نمایش و خودزنی نیست، روز فریاد علیه تمام ظالمان تاریخ است.

عاشورا، روز بیداری و بیدارگری، روز اتحاد امت اسلامی، روز همکاری و همیاری و روز اعلام مواضع مکتبی و روز نیایش و عرفان سرخ حسینی است. روز حمایت از مظلومان عراق و فلسطین و افغانستان و کشمیر و سرزمینهای اشغال شده توسط کفر و نفاق و بیدادگران جهانی است.

امروز در هر منبر «دو گریز» ضرورت دارد:

۱. گریز به کربلای سید الشهداء علیه السلام؛

۲. گریز به کربلاهای امروز در عراق و افغانستان و کشمیر و پاکستان و قتلگاه مظلومان عالم در چهار سوی زمین.

امروز در هر منبر حسینی دو گونه سلام نیاز است:

و تحریفات و تحلیل‌های نادرست و تحریفات و زواید تاریخی و تبادل تجارب تبلیغی، از مهم ترین وظایف مبلغان گرامی و شرط موفقیت در مرزبانی از فرهنگ عاشورا است. حادثه عاشورا بی نقاب و بی دروغ، غم انگیزترین ماجرای تاریخ است و هرگونه افزودن و کاستن، آن را از سطح یک «خورشید جهان افروز» به سطح یک «شمع دودزا» و لحظه ای فرود می آورد. و بجای تسخیر عقل و قلب انسانها، هیجانی زودگذر ایجاد می کند و احیاناً مایه اشک و آه بدون بصیرت و روشنی می شود. بیان مسائل سست و تحریف شده، اصل حادثه کربلا را زیر سؤال می برد و جایگاه قیام حسینی را در قلبها متزلزل می سازد. باغ زیبای اندیشه و اخلاق حسینی آن قدر گل طبیعی و چشم نواز دارد که نیاز به گلهای مصنوعی و دروغین نیست.

مراسم حسینی، جایگاه خودنمایی نیست، میدان خدمت و ایثار است. عاشورا، روز ضعف و زبونی و ذلت نیست روز اراده و عزت و اقتدار روح حسینی است. ایام

«امام حسین شناسی» و «عاشورا پژوهی»، نشر و گسترش فرهنگ عاشورایی و تلاش برای اجرای اهداف و آرمانهای حسینی، راه فلاح و نجات بشریت امروز و فردا است

عدالت و عزت انسانهاست. فصل
شکوفایی غیرت مسلمانی و روز
دمیدن روح حماسه و ایثار در کالبد
جامعه اسلامی است.

سرفصلهای تبلیغ در عاشورا

اقامه مجالس عزای امام
حسین علیه السلام در کشورهای گوناگون یکی
از مهم ترین فرصتها برای تشریح و
تبیین اهداف عاشورا و انتقال فرهنگ
حسینی به جامعه بشری است.
آموزش معارف الهی، بیان احکام
اسلامی، تقویت عواطف دینی،

۱. فرهنگ جامع سخنان امام حسین علیه السلام،
پژوهشکده باقر العلوم، چ معروف، ص ۴۷۷.

۱. سلام بر حسین و یاران و
فرزندان و شیفتگان آن بزرگوار در
جوار ضریح شش گوشه حسینی علیه السلام؛
۲. سلام بر حزب الله و بسیج و
رزمندگان و مجاهدان اسلام در
شش گوشه عالم.

امروز در هر سخنرانی و منبر، دو
گروه را باید لعن و نفرین کرد:

۱. شمر و یزید و ابن سعد و
حرمه تاریخ کربلای حسینی؛

۲. سردمداران نظامهای جور و
استکبار جهانی؛ همچون بوش و بلر و
شارون و المُرْت و مثلث امریکا و
انگلیس و اسرائیل.

امروز بار دیگر لشکر یزیدی در
کنار فرات کمین کرده است، عاشورای
امسال باید بلندترین اعتراض جهانی اسلام
به اشغال و اشغالگری باشد.

عاشورا روز اعتراض جهانی به
ستمگری و حرامخواری است. سرور
شهیدان فرمود: «وَمَلِئْتُ بَطُونَكُمْ مِنَ
الْحَرَامِ فَطَبَعَ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِكُمْ؛
شکمهایتان از حرام انباشته گشته و لذا
خداوند بر دلهایتان مهر زده است.»
عاشورا، روز دفاع از توحید و اخلاق و

- شبهه‌زدایی از معارف دینی، آشنایی
شیعیان اهل بیت علیهم‌السلام با یکدیگر در
مجالس سوگواری حسینی، شناخت
بهتر سید الشهداء و رهبران الهی و
ارتباط نزدیک‌تر مردم در مساجد و
محافل عزاداری، بخشی از برکات
مجالس حسینی است. برگزاری این
مراسم ریشه در رهنمودهای پیامبر
اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم و امامان عترت علیهم‌السلام دارد و
شبهه‌آفرینی استکبار جهانی و وهابیت
هرگز نمی‌تواند مردم را از عاشورا جدا
کند؛ اما تحریفها و دروغها و برخی
کارهای بدون محتوا این سرمایه عظیم
را تباه و از اهداف خود دور می‌سازد.
۶. عدالت اجتماعی و سید
الشهدا؛
۷. مبارزه با ظلم در زندگی سید
الشهدا؛
۸. عزت و استقلال مسلمین و
سرور شهیدان؛
۹. آزادی و سید الشهداء؛
۱۰. حکومت اسلامی و سرور
شهیدان؛
۱۱. معاد و سید الشهداء؛
۱۲. عترت علیهم‌السلام و امام شهیدان؛
۱۳. جایگاه عقل در کلام و سیره
امام؛
۱۴. جایگاه قرآن در سیره و سخن
امام؛
۱۵. نماز در سیره و سخن امام؛
۱۶. زکات و انفاق در سیره و
سخن امام؛
۱۷. خمس در سیره و سخن امام؛
۱۸. امر به معروف و نهی از منکر
در کلام و مرام حسینی؛
۱۹. تولی و تبری در زندگی امام؛
۲۰. حج و عمره در زندگی امام؛
۲۱. دعا و نیایش در سیره امام؛
۲۲. ازدواج در سیره و سخن امام؛
- مبلغان گرامی می‌توانند یک دوره
«اسلام‌شناسی» را با تکیه بر قرآن و
کلمات و سیره حسینی علیه‌السلام به فرزندان
امت برسانند.
- سرفصلهای پیشنهادی برای
محرم امسال بدین شرح است:
۱. توحید و سید الشهداء؛
 ۲. نبوت و سید الشهداء؛
 ۳. عدل الهی و سید الشهداء؛
 ۴. امامت و سید الشهداء؛
 ۵. امام زمان و سید الشهداء؛

محرم، ماه تبلیغ، ماه
 بیداری، ماه عزاداری، ماه
 تقویت غیرت دینی، ماه
 دفاع از اسلام و مسلمانی و
 ماه تجدید مصائب حسینی،
 ماه درس آموزی از جبهه
 حق‌گرایان و ماه عبرت‌گیری
 از اردوگاه باطل‌گرایی است

می‌تواند، مبلغان گرامی را یاری کند.
 در زمینه هر کدام از سرفصلها در
 آغاز، آیه قرآن مرتبط تلاوت می‌شود
 موضوع سخن و ابعاد آن تشریح
 می‌گردد. وظیفه امروز مسلمانان در
 زمینه عنوان سخن مورد توجه قرار
 می‌گیرد. و میزان موفقیت و یاناکامی و
 علل آن یادآوری می‌شود. و سرانجام
 سخن و سیره حسینی در موضوع
 بحث، پایان بخش برنامه و سخنرانی
 خواهد بود.
 والسلام.

۲۳. حرام خواری از نگاه امام؛
 ۲۴. گناه در نگاه امام؛
 ۲۵. زهد و ساده‌زیستی در زندگی
 امام؛
 ۲۶. پاکیزگی و طهارت در سیره
 امام؛
 ۲۷. فلسفه قیام امام؛
 ۲۸. فلسفه عزاداری برای امام؛
 ۲۹. سیمای عبادی امام؛
 ۳۰. سیمای جهادی امام؛
 ۳۱. سیمای اخلاقی امام؛
 ۳۲. سیمای علمی امام؛
 ۳۳. سیمای سیاسی امام؛
 ۳۴. ویژگیهای اهل بیت امام؛
 ۳۵. یاران امام؛
 ۳۶. امام در کلام الهی؛
 ۳۷. امام در کلام نبوی؛
 ۳۸. امام در سخن امامان دیگر؛
 ۳۹. امام در سیره و سخن بزرگان
 اسلام؛
 ۴۰. زیارت امام.
 دو تذکره: «فرهنگ جامع سخنان امام
 حسین (علیه السلام)»، فرهنگ عاشورا نوشته
 جواد محدثی و نفس المهموم محدث
 قمی لازم‌ترین منابعی است که